HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ור' יהודה סבר. בשתיה הוא דפליגי רבנן משום דמישב במידי דלאו אורמיה אבל בלהניח דברי הכל פסולה: **גזירה.** דמחשב להניח מקלת דמו אטו כל דמו וכל דמו פסולא דאורייתא הוא כדמפרש במסכת זבחים בפ' כל הפסולין (דף לו.) תרי קראי כתיבי בגותר כו': **למלוח מדוחי.** לידע מילוי תלמודיי ולשאל ספיקותיי: **למלוח מדוחיו.** ללמד ולמלות מה שר' אלעזר חכם ממני: **והיה חביב.** יוסף לרבי אלעזר וספרו[1] בהלכות עד שהגיעו להלכה אחת של זבחים. לשון אחר והיה חביב ליוסף כל מה שרבי אלעזר מלמדו עד שהגיעו להלכה אחת: **נהנו פניו.** מחמת שמחה: **אלא כיוונו שמועתיו.** כלומר הלא סליק לך אליבא דהילכתא כל דאמרי לך עד השתא: [2] **רבי הן.** כוונת וכוונת אלא משום הכי להנו פני השתא שר' יהודה פסול שנה לי: **ולא מלאתי.** והייתי מתירא שמא שכחתי: **הא מפני.** הא משמע לשון טעם. כלומר הרי מפני שרבי יהודה בנו של רבי אליעזר ורבי אליעזר תלמידו של רבי אליעזר כדאמרי' במסכת סוכה בפרק היסן (דף מז:) מעשה ברבי אליעזר שהלך להקביל פני ר' אליעזר כו': **שנה לך משנה רבי אליעזר.** ולא שהלכה כן אלא תמיהה היתה עליו ושנאה לך: **ואי סלקא דעתך רבי יהודה דברי הכל** [3] **פסולה אתנייה.** לרבי יוסף הבבלי מאי החזרת לי אבידה הא לא אמר ר' אלעזר בן שמוע כר' יהודה וקשיא דאמאן דאמר לעיל ר' יהודה סבר להניח דברי הכל פסול יב]: **אלא מאי.** אתנייה ר' יהודה כשר לרבנן ור' אליעזר פוסל א"כ מאי הא מפני דמשמע מפני שהביאה עליו שנאה ולא שהלכה כן היא הא אלא נמי [3] דברי ר"א בן שמוע פלוגתא מתניתין לר' יהודה (זבחים דף לו.): **מתני' לא יצק.** היינו יציקה אחרונה דבתחילה נותן שמן בכלי ואח"כ סולת [4] ובולל וחוזר ויולק שמן והכי מפרש בפ' אלו מנחות נקמצות (לקמן עד:): [5] **(לא יצק) לא בלל כשר** [6]. וכגון שנתן כל הלוג בתחלתן דהאשון שהוא קודם לעשייתה דאי[7] חיסר שמנה אחרו בפ' קמא (לעיל יח.). פסולה: **לא פתח.** [8]שנאמר פתות אותה פתים[9]. ואע"ג דבמנחת מחבת הוא דכתיב ה"ה לכל המנחות הנאפות תחילה כגון מחבת ומרחשת ומאפה שכולן בחות עשר עשר ומלוה לפותתן כולן ואח"כ קומץ וזה אם לא פתח אלא כדי קמילה כשר כדאמרינן בחלו מנחות (לקמן דף עה:): **לא הניף.** במנחת חוטא[10] וקנאות דטעונות תנופה בפרק כל המנחות (שם קפ.): **לא הגיש.** בקרן דרומית מערבית כדמפרש בשמעתא [יט:] (ג): [11] **פחתה.** לאחר אפייתן פותתן וקומץ כדמפרש בחלו מנחות (לקמן דף עה.). ופתתן [12] מרובות גדולות יותר מדינן המפורש בחלו מנחות נקמצות (שם דף עה:) מנחת ישראל כופל אחד לשנים ושנים לד': **ולא משחן.** אותן הטעונות משיחה כדכתיב ורקיקי מצות משוחים בשמן (ויקרא ז): **גמ' עכובא כתיב כה.** הכא [13] גאמר יציקה במנחת סולת ונשנית במנחת מחבת ואמרינן לקמן (דף יט:) כל מקום שנאמר [14] שהחזר ושנה הכתוב בתורת מנחה אינו אלא בעכב. מי נמי דכתיב (ויקרא ב) ויצקת עליה שמן מנחה היא מנחה ולא שלא יצק מנחה דכל היא עיכובא. ואף על גב דדרשינן ליה בחלו מנחות (לקמן דף עה.) למעוטי מנחת מאפה מיציקה שמעינן נמי עיכובא מייה: והתנן

ור' יהודה סבר בהנך פליגי להניח דברי הכל פסול מאי טעמא גזירה מקצת דמו אטו כל דמו וכל דמו פסולא דאורייתא דתניא [6]אמר להם רבי יהודה אי אתם מודים לי שאם הניחו למחר שפסול חישב להניחו למחר נמי פסול ואתא ר' אלעזר למימר אף בזו ר' אליעזר פוסל וחכמים מכשירין וסבר ר' יהודה להניח מדמו למחר דברי הכל פסול והתניא אמר רבי כשהלכתי [6] למצות מדותי אצל ר' אלעזר בן שמוע ואמרי לה למצות מדותיו של ר' אלעזר בן שמוע מצאתי יוסף [7]הבבלי יושב לפניו והיה חביב לו ביותר עד [8] לאחת אמר לו רבי השוחט את הזבח להניח מדמו למחר מהו [9]אמר לו כשר ערבית אמר לו כשר שחרית אמר לו כשר צהרים אמר לו כשר מנחה אמר לו כשר אלא שר' אליעזר פוסל צהבו פניו של יוסף הבבלי אמר לו יוסף כמדומה אני שלא כיוונונו שמועתינו עד עתה אמר לו [10] רבי הן אלא שר' יהודה פסול שנה לי וחזרתי על כל תלמידיו ובקשתי לי חבר ולא מצאתי עכשיו ששנית לי פסול החזרת לי אבידתי זלגו עיניו דמעות של רבי אלעזר בן שמוע אמר אשריכם תלמידי חכמים שדברי תורה חביבין עליכם ביותר קרא עליו המקרא הזה [1]מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי וגו' הא מפני שר' יהודה בנו של ר' אלעאי ורבי אלעאי תלמידו של ר' אליעזר [2] לפיכך שנה לך משנת רבי אליעזר ואי סלקא דעתך דברי הכל פסול אתנייה מאי החזרת לי [3] אבידתי איהו פלוגתא קאמר ליה אלא מאי כשר ור' אליעזר [6] פסול פוסל אתנייה אי הכי מאי הא מפני [1] [7](פלוגתא) אנן נמי פלוגתא קא מתנינן אלא לעולם דברי הכל פסול אתנייה ומאי החזרת לי אבידתי [1] דהדר ליה מיהא שום [8]פסלות בעולם: **מתני'** לא [11]יצק לא בלל ולא פתת ולא מלח ולא הניף לא הגיש או [12] שפתתן [2]פתים מרובות ולא משחן כשירה: **גמ'** מאי לא יצק אילימא לא יצק כלל עיכובא [13] כתב בה אלא לא יצק [14] כהן אלא זר אי הכי לא בלל נמי לא בלל כהן אלא זר הא לא בלל כלל פסולה

והתנן

דמו וי"ל לשתות כל דמו נמי לא משמעא שלא יעשה זריקה כלל אלא אחר זריקתה ישתה וא"ת [3] לאכול אמאי מודים ליגזור אטו כל אימורים דהוי פסולא דאורייתא וי"ל דהניא נמי אפשר בהילה לאחר שהעלן ומשלה בהן האור שאינם אלא לוין בעלמא ולא דמי להניח דמשמע שלא יעשה זריקה כלל ועוד באימורים לא מיפסיל זיבחא אם לא הוקטרו ומיהו בעל מנת להניח אימורין למחר או להוליאם לחוץ היה פוסל ר' יהודה כדתנן בזבחים בפרק כל הפסולין (דף לה:) ושמע טעמא משום דגזר להניח כל האימורים אטו להניח כל דמו: **עד** אחת. בגמרא אתריס דרבינו נסים גריס עד לאחת פירוש עד מאד כדמתרגמינן מאד לחדא וי"מ עד אחת עד הנפש שנקראת [2] יחידה והשתא משמע הכא שרבי למד הרבה מרבי אלעזר בן שמוע וקשה דבסוף הערל (יבמות ד' פד.) אמר רבי כשהלכתי ללמוד תורה אצל רבי אלעזר בן שמוע אבדו עלי תלמידיו כתרנגולין של בית בוקיא ולא הניחו לי ללמוד אלא דבר אחד במשנתיו ושמא מעשה זה היה אח"כ תדע דהתם קאמר ללמוד תורה והכא קאמר למצות מדותיו: **אלא** לעולם דברי הכל פסול אתנייה. לפי מסקנא זו לא נוכל להוכיח לשון תנא פיגול [3] כר' אליעזר ותימה דבפ"ב דזבחים (דף מז:) תנן השוחט את הזבח להאכל כזית מעור שתחת האליה למחר פיגול וחייבין עליו כרת וקאמרינן בגמרא סברוה דעור האליה כאליה דמי [4] דקא מחשב מאכילת מזבח לאדם אמר שמואל הא מני רבי אליעזר היא דאמר מחשבין [5] מאכילת אדם כו' וכמו כן קשיא מרבי יוחנן דלעיל דמפרש טעמא דרבי אליעזר מקרא ושמא לית להו מסקנא הכא ועוד יש לתרץ דקסבר [6] שמואל דלכולהו תנאי הוי פיגול והשלשה מחלוקות בהלחים אבל בהנך הוי פיגול בין לתנא קמא בין לרבי אליעזר [7] אבל לרבי יוחנן לא נוכל לומר כן דהא בחדא מילתא קאמר ר"י דמודה רבי אליעזר שאין עונש כרת ואין שני דבריו של רבי יוחנן יכולים להתקיים שצריך למצוא שני תנאים אליבא דרבי אליעזר דחד פסל וחד מפגל ולמאי דלסקינקא דברי הכל פסול אתנייה לא משכח להו: [8] **לא** מלח ולא הניף ולא הגיש. לא דקדק בסדר תנופה קודמת למליחה כדתניא [9] סוטה (דף יט.) והניף והגיש קמץ ומלח והקטיר ועוד אמרינן בגמרא לקמן (דף כ.) אלין לומר לא מלח כהן אלא זר וכי תעלה על דעתך שזר קרב אצל מזבח והיינו משום שהיתה המליחה אחר תנופה והגשה: כי

ד א מיי' פי"ג מהל' מעה"ק הל"י:
ב [מיי' שם הלכה יח]:

שיטה מקובצת

[1] למצת מדותי' כו' למצת מדותיו: [2] עד אחת: [3] הן ר' הן: [4] שנית לך משנת: [5] אבידתי איהו נמי פלוגתא: [6] מפני פלוגתא: [7] אבידתי דאהדר: [8] שפתת'. פירש"י דלאחר אפייתן כו' משמע מתוך פי' דאין פתיתה במנחת סולת כי אם במנחות הנאפות כמו מחבת או מרחשת וכן פי' בחומש ולקמן משמע דכולן באות חלות אלא שהמנחת סולת היתה נקמצת קודם אפיה ומ"מ בכולן היתה פתיתה: [9] עיכובא כתיב: [10] הן ר' הן: [11] דברי הכל פסול אתנייה ליוסף הבבלי מאי החזרת לי אבידתי הא. אות ה' ותיבת לר' נמחק: [12] פסול: איהו נמי. ר' אלעזר בן שמוע: פלוגתא קאמר ליה. כשאר התלמידים שלא הורו ליוסף הבבלי דדברי הכל פסול: [13] נמי לדברי: [14] סולת. וחחור ויוצק שמן ובולל: [15] לא יצק לא: [16] מה"ד שפתתה: [17] ופתתן פתים מרובות: [18] דהא נאמרה יציקה בויקרא במנחת: [19] מקום שחזר ושנה במנחה אינו אלא לעכב ל"א דכתיב והשאר נמחק: [20] יחידה. ופי' זה לא נהירא לרבינו ניסים רא"ש הוה ליה למימר באחת ולא עד אחת והוא גריס עד לאחת פי' עד מאד וחבירו בזבחים בפרק השוחט הפסח בתוספתא אמר רבי פעם אחת היינו [יושבים] לפני ר' אלעזר והיה יושב לפניו אסי הבבלי והיה חביב לו עד לאחת. קצרתי: [21] לא יצק לא בלל. ג' מתנות שמן היו שם אחד מתן שמן קודם הסולת ואח"כ נותן שמן ובלל וזהו בלילה ואח"כ נתינת שמן שלישית ושמה יציקה ולא דקדק לשנות כסדר שהרי בלילה קודם יציקה וכן לא מלח:

תורה אור השלם

1. מָה אָהַבְתִּי תוֹרָתֶךָ כָּל הַיּוֹם הִיא שִׂיחָתִי:
תהלים קיט צז

הגהות הב"ח

(א) גב' ור' אליעזר פוסל אתנייה כל"ל ומיכה פסול נמקמ: (ב) רש"י ד"ה לא הגיש וכו' בשמעתא הס"ד ואח"כ מ"ה פתים מרובות פתיתה לאחר:

מוסף רש"י

אי אתם מודים לי שאם הניחו למחר שפסול. דדם נפסל בסקינת המזבח (זבחים לו.).